

Riigikogu kultuurikomisjoni istungi protokoll nr 11

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 11. september 2023

Algus 11.10, lõpp 12.20

Juhataja: Heljo Pikhof (esimees)

Protokollija: Merje Noorlind (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Vadim Belobrovtsev, Helle-Moonika Helme, Mart Helme, Ester Karuse, Liina Kersna, Signe Kivi, Tõnis Lukas, Margit Sutrop, Kadri Tali, Tanel Tein

Komisjoni ametnikud: Carina Rikart (nõunik-sekretariaadijuhataja), Silja Tammeorg (nõunik)

Kutsutud: haridus- ja teadusminister Kristina Kallas, Haridus- ja Teadusministeeriumi õigusloome valdkonna juht Indrek Kilk ja üldhariduspoliitika osakonna peaekspert Liis Lehiste (2. päevakorrapunkt); Eesti Haridustöötajate Liidu esimees Reemo Voltri ja tegevjuht Aleksandr Tiidemann, haridus- ja teadusminister Kristina Kallas, Haridus- ja Teadusministeeriumi üldhariduspoliitika osakonna peaekspert Liis Lehiste ning õigusloome valdkonna juht Indrek Kilk (3. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud koolieelse lasteasutuse seaduse, kutseõppeasutuse seaduse ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (231 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Kollektiivne pöördumine "Vali Eesti haridus" (1-6/23-89/1)
4. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu kultuurikomisjoni nädala (11.09.2023-17.09.2023) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 11.09.2023 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Koolieelse lasteasutuse seaduse, kutseõppeasutuse seaduse ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (231 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Kollektiivne pöördumine "Vali Eesti haridus" (1-6/23-89/1)
4. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 12.09.2023 kell 14.00

1. Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu (16 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
2. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse

- eelnõu (22 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (35 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
4. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (52 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
5. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (100 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
6. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (139 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
7. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (173 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
8. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (191 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
9. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (204 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
10. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Vadim Belobrovtsev, Liina Kersna, Signe Kivi, Tõnis Lukas, Heljo Pikhof, Margit Sutrop, Kadri Tali, Tanel Tein).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud koolieelse lasteasutuse seaduse, kutseõppeasutuse seaduse ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (231 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Kristina Kallas selgitas, et eelnõu on tingitud Ukraina lastega tekkinud olukorrast, kus lapsevanema avalduse alusel kooli kirja pandud laps on tänaseks Eestist lahkunud. Kehtiva seadusandluse kohaselt saab lapse kooli nimekirjast välja arvata ainult sellisel juhul, kui lapsevanem on esitanud vastava avalduse. Praegu on tekkinud olukord, kus lapsed on kooli nimekirjas, aga koolis ei käi, kuna nad ei viibi enam Eestis. See toob kaasa erinevaid probleeme alates koolikohtade kinnihoidmisest kuni õpetajate palgakulude maksmiseni. Eelnõu sätestab täiendava aluse üldhariduskooli nimekirjast õpilase väljaarvamiseks, kui õpilasel puuduvad Eesti elukoha andmed. Teine muudatus puudutab kutseõppeasutusi. Eelnõuga nähakse tervikuna ette õpilase kutseõppeasutusest väljaarvamise alused, mis seni sisalduvad peamiselt kooli nõukogu kehtestatud õppekorralduseeskirjas. Kutseõppeasutusest väljaarvamise alused on sarnased õpilase üldhariduskoolist väljaarvamise alustega.

Indrek Kilk täiendas, et vajadus on panna analoogne säte nii koolieelse lasteasutuse seadusesse kui ka kutseõppeasutuse seadusesse. Erinevalt kehtivast põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, ei ole eelpool nimetatud seadustes lasteaiast ja kutseõppeasutusest väljaarvamise aluseid üldse kehtestatud. Selleks, et nendes seadustesse lisada uus Ukraina põgenikke puudutav väljaarvamise alus, tuleks seal kehtestada väljaarvamise alused tervikuna. Kilk lisas, et juba 2019. aastal on õiguskantsler oma kahes erinevas kirjas juhtinud tähelepanu, et need alused tuleb välja töötada ja kõnealustes seadustes kehtestada. Haridus- ja Teadusministeerium hakkas koheselt ka vastavat eelnõu ette valmistama, kuid COVID-i ja muude lisaülesannete tõttu eelnõu sel hetkel seaduseks ei vormunud.

Signe Kivi küsis, et kas probleem on tingitud ainult Ukraina sõjast ning kas tekkinud olukorda on võimalik lahendada ainult seaduse muudatuse kaudu.

Kristina Kallas vastas, et kindlasti esines taolist probleemi ka varem. Massiliseks on see muutunud aga seoses Ukraina õpilastega. Varem võis olla probleeme kuni 10 õpilasega üle Eesti. Täna käib jutt sadadest koolide nimekirjades olevatest õpilastest, kes tegelikult koolis ei käi. Ministri sõnul on see mure eriti kriitiline Tallinnas, kus on niigi põhikooli kohtadest puudus. Koolieelse lasteasutuse seaduse ja kutseõppeasutuse seaduse puhul tuleb seadusesse lisada vastav säte, millistel alustel üldse tohib last nimekirjast välja arvata. Seni on kehtestanud need alused koolipidajad või omavalitsused ning seetõttu on need väga erinevad. Õiguskantsleri soovitusel tuleb need alused viia seadusesse.

Helle-Moonika Helme küsis, kui palju on eeldatavalt nimekirjas olevaid lapsi, kes lasteaias ja koolis ei käi ning kui suur saab olema rahaline kokkuhoid nimekirjadest väljaarvamise puhul.

Kristina Kallas vastas, et täna maksab riik omavalitsustele tühjade koolikohtade eest. Riigi jaoks on tegemist selles mõttes tuluga, et see raha tuleb riigile tagasi. Kallas lisas, et samas on näiteks Tallinnas palju lapsi, kellel ei ole koolikohta ja keda on vaja paigutada nendele kohtadele, mis n-ö fantoomlastest vabaks jäävad. Seega, riigile see muudatus täiendavat tulu ei too.

Indrek Kilk lisas, et 2023. aasta jaanuari andmetel oli munitsipaalkoolide nimekirjades 129 n-ö fantoomlast ning hetkel värskemaid andmeid ei ole. Kilgi sõnul on tõenäoline, et tänasel päeval on tegemist sadade lastega. Koolidel ei ole legaalselt lahendust, et nende laste arvu vähendada.

Helle-Moonika Helme küsis, kas seaduse jõustumisel pääseb Eesti riik ka muude toetuste maksmisest.

Kristina Kallas vastas, et näiteks huvihariduse toetuse maksmise aluseks on rahvastikuregistri andmed. Kooli nimekirjades olevaid lapsi ei saa välja arvata rahvastikuregistri andmete alusel. Eelnõu viib rahvastikuregistri ja kooli nimekirjad omavahel vastavusse. .

Heljo Pikhof küsis, kuidas toimitakse Eesti lastega, kes koolis ei käi, aga on kooli nimekirjas.

Indrek Kilk vastas, et võrreldes välisriigi lastega on Eesti lastega kergem, kuna nendel on Eestis pidepunkt olemas ning nendega on võimalik sugulaste kaudu kontakti saada.

Kristina Kallas lisas, et kui pere ei ole vastavat avaldust kooliaasta alguseks teinud, siis ta teeb selle varem või hiljem. Sisserännanuteiga on keerulisem.

Tõnis Lukas küsis, kuidas lahendada üleüldine olukord n-ö fantoomlastega.

Kristina Kallas vastas, et eelnõu ei lahenda koolikohustuse täitmata jätmise probleemi. Seaduses on kirjas, et koolikohustus kehtib rahvastikuregistris olevatele lastele ning lapsevanemad peavad seda täitma. Tegemist on seaduse jõustamise küsimusega, et kõik lapsed kooli ka jõuaksid. Eelnõu lahendab probleemi, kus laps on Eesti rahvastikuregistris kustutatud, aga jätkuvalt kooli nimekirjas.

Tõnis Lukas küsis, mis saab sellisel juhul, kui Saaremaa laps läheb kolmeks kuuks Narva kooli.

Kristina Kallas vastas, et sellisel juhul on tegemist kooli vahetuse küsimusega. Minister lisas komisjonile teadmiseks, et Eestis on 4. septembri seisuga 2534 koolikohustuse eas (7-16 a) last, kes ei täida õpikohustust. Nendest omakorda 67 protsendil (1692 last) on elukoht registreerimata. Ainukene märge nende kohta on Eestisse sisenemise märge ning tõenäoliselt on tegemist Eestist lahkunud inimestega. Eestisse sisenenud ning registreeritud elukohaga lapsi, kes koolis ei käi, on ligi 900.

Vadim Belobrovtsev küsis, kas eelnõu alusel võib tekkida olukord, et õppeasutused hakkavad nimekirjast väljaarvamise õigust kuritarvitama. Lisaks küsis Belobrovtsev, kuidas lahendada olukord, kus õpilane ilmub kooli näiteks nädal pärast kooli nimekirjast väljaarvamist.

Kristina Kallas vastas, et küsija poolt kirjeldatud olukordi tekkida ei saa, kuna seadus ei anna selleks õigust. Kooli nimekirjast saab välja arvata ainult lapse, kes on rahvastikuregistri andmetel Eestist lahkunud.

Margit Sutrop küsis, kui palju on neid lapsi, keda seni ei ole olnud võimalik koolide nimekirjadest välja arvata.

Kristina Kallas vastas, et 2023. aasta alguse seisuga oli neid lapsi munitsipaalkoolides 129 ning tõenäoliselt on neid palju rohkem. Riigikoolide, kutsekoolide ja lasteaedade andmed puuduvad.

Margit Sutrop küsis, mis saab Eestisse sisenenud 1692-st lapsest, kelle asukoht on teadmata.

Kristina Kallas vastas, et tõenäoliselt on tegemist statistilise numbriga ning need lapsed on tänaseks Eestist lahkunud. Ainuke märge nende kohta on, et nad on Eestisse sisenenud ja saanud ajutise kaitse. Ligi 900 last on Eestisse küll registreeritud, aga nad ei käi koolis ning omavalitsused peavad need lapsed üles leidma. Tihti on tegemist lastega, kelle ema on andnud teada, et laps on e-õppel Ukraina koolis. Ministri sõnul Eestit tekkinud olukord ei rahulda, kuna seaduse alusel peab laps käima Eesti koolis. Ukraina suursaadiku kaudu on Ukraina kogukonnale edastatud ka sõnum, et koolikohustuse täitmine on Eestis kohustuslik ning Ukraina arvestab Eestis läbitud õpinguid. Minister lisas, et järgmine ajutise kaitse saajate elamislubade pikendamise tähtaeg on märtsis aastal 2024. Selleks ajaks peavad paljud inimesed otsustama, kas nad jäävad Eestisse või mitte.

Heljo Pikhof tegi ettepaneku võtta eelnõu täiskogu päevakorda 20.09.23, teha ettepanek esimene lugemine lõpetada ning määrata juhtivkomisjoni esindajaks Liina Kersna (konsensus: Vadim Belobrovtsev, Helle-Moonika Helme, Ester Karuse, Liina Kersna, Signe Kivi, Tõnis Lukas, Heljo Pikhof, Margit Sutrop, Kadri Tali, Tanel Tein)

Pikhof lisas, et vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele on muudatusettepanekute tähtaeg 10 tööpäeva, kui keegi ei soovi teistsugust tähtaega.

Otsustati:

2.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 20.09.2023 (konsensus: Vadim Belobrovtsev, Helle-Moonika Helme, Ester Karuse, Liina Kersna, Signe Kivi, Tõnis Lukas, Heljo Pikhof, Margit Sutrop, Kadri Tali, Tanel Tein).

2.2. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Liina Kersna (konsensus: Vadim Belobrovtsev, Helle-Moonika Helme, Ester Karuse, Liina Kersna, Signe Kivi, Tõnis Lukas, Heljo Pikhof, Margit Sutrop, Kadri Tali, Tanel Tein).

2.3. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Vadim Belobrovtsev, Helle-Moonika Helme, Ester Karuse, Liina Kersna, Signe Kivi, Tõnis Lukas, Heljo Pikhof, Margit Sutrop, Kadri Tali, Tanel Tein).

3. Kollektiivne pöördumine "Vali Eesti haridus"

Reemo Voltri tutvustas [kollektiivset pöördumist](#) ning lisas, et värskest valminud Arenguseire Keskuse lühiraport „Õpetajate ametist lahkumine“ räägib samadest probleemidest. Kogenud õpetajate ametist lahkumine on kujunemas teravamaks probleemiks,

kui uute õpetajate vähene pealekasv.

Voltri juhtis tähelepanu, et 2021. aastal saatis kultuurikomisjon Vabariigi Valitsusele ka põhjalikud ettepanekud, kuidas õpetajate probleemistikuga tegelda.

Kristina Kallase sõnul on kollektiivses pöördumises esitatud palganõue suurem kui Eesti Haridustöötajate Liidu (EHL) poolt ministrile esitatud palganõue. EHL-i ettepanek ministriga kohtumisel oli õpetajate keskmise palga viimine 120 protsendini Eesti keskmisest. Tänapäevase riigieelarve seisul ei ole kumbki esitatud ettepanekutest jõukohased. Ministri kinnituse kohaselt on praegu jõukohane õpetajate alampalga tõstmine ning sellekohane ettepanek on ka riigieelarvesse esitatud. Lisaks on plaanis tõsta palga diferentseerimisfondi 20 protsendini, eelkõige ka õpetajate keskmine palk. Minister lisas, et ta on esitanud riigieelarve läbirääkimistele ka plaani, kuidas nelja aasta jooksul alampalga tõusu ja palga diferentseerimisfondi tõustes jõuda 120 protsendini Eesti keskmisest palgast. See tähendab ka sammu, kus diferentseerimisfond tõuseb 20 protsendilt lõpuks 25 protsendini. Koalitsioonileppes on samuti kokkulepe, et kirjeldatud tulemuseni jõutakse nelja aasta jooksul ning see samm on esitatud ka riigi eelarvestrateegiasse.

Heljo Pikhof küsis, kui suur saab olema õpetajate miinimumpalk 2024. aastal.

Kristina Kallas vastas, et taotletud on 8-protsendist alampalga tõusu. Sellele lisandub diferentseerimisfondi tõus 2,5 protsenti. Sellisel juhul kujuneks õpetajate miinimumpalgaks 1889 eurot.

Heljo Pikhof küsis, kas lasteaiaõpetajate palk jääb seotuks kooliõpetajate palgaga ja seda raha ära ei võeta.

Kristina Kallas vastas, et seda raha ära ei võeta ja lasteaiaõpetajate palga jaoks tuleb otsida vahendeid juurde. Kallas selgitas lisaks, et õpetajate palga diferentseerimisfondi raha kulub täna tegelikult ebaefektiivse koolivõrgu peale. Väikeste gümnaasiumidega piirkondades kulub diferentseerimisfondi summa suuresti sellele, et pidada üleval väikese õpilaste arvuga gümnaasiumiastet. Koolivõrgu reform annaks omavalitsustele võimaluse õpetajate palka tõsta.

Liina Kersna sõnas, et 2021. aastal kultuurikomisjoni poolt esitatud ettepanekute baasil loodi Haridus- ja Teadusministeeriumis (HTM) põhjalik õpetajate järelkasvu tegevuskava. Kersna küsis, kuidas läheb õpetajate järelkasvu tegevuskava täitmisega ning kui kaugel on õpetaja karjäärimudel.

Kristina Kallas vastas, et õpetajate karjäärimudeli esimene versioon valmib 2023. aasta lõpuks.

Liis Lehiste lisas, et töö käib õpetaja karjäärimudeli koostamisega. Õpetajate järelkasvu tegevuskava on põhjalik ning kõik tegevused on plaanipärased.

Helle-Moonika Helme viitas koolivõrgu korrastamisega seoses Toila Gümnaasiumi sulgemise plaanile. Kõnealuse eestikeelse kooli olemasolu piirkonnas on kogukonnale väga oluline. Helme küsis ministri arvamust Toila Gümnaasiumi sulgemise kohta.

Kristina Kallase sõnul on tulnud ettepanek ehitada Toilasse Euroopa vahendeid kasutades uus koolimaja. Küsimus on selles, kas ehitada gümnaasium või põhikool. Ministri sõnul on järgmise viie aasta vaates Toilasse kindlasti gümnaasiumit vaja ning gümnaasiumiosa sulgemisega kiiret ei ole. Aga viie-kuue aasta pärast tekib küsimus, kas Toila Gümnaasium püsib, kuna lapsed jääb järele vähemaks. Minister tõi näite Iisaku Gümnaasiumi kohta. Vaatamata sellele, et kool on eestikeelne, käivad sealsed lapsed Jõhvi Riigigümnaasiumis.

Helle-Moonika Helme küsis, kas EHL on arutanud, millest tuleneb õpetajaid hävitav töökoormus ning kuidas õpetajad ise sooviksid koolisüsteemiga edasi minna.

Reemo Voltri vastas, et seaduse kohaselt on õpetaja tööaeg 35 tundi nädalas ning arvutusmudeli järgi peaks õpetaja andma 21 tundi. Reaalsus on see, et 35 tunni sisse mahub ideaaljuhul ainult tundide andmine ehk otsene kasvatus- ja õppetegevus ning midagi muud sinna enam ei mahu. Uuringud näitavad, et õpetaja töötab tegelikult 45 ja rohkem tundi nädalas. Voltri sõnul sõltub töökoormuse vähendamine töökorraldusest erinevates koolides. Suur roll on tugipersonali olemasolul. Mida väiksem vanuseaste, seda olulisem on tugispetsialistide olemasolu. Esmajärjekorras tuleks palgaga siiski jõuda sellise tasemeni, st õpetaja palk peaks algama riigi keskmisest palgast, millest kõik parteid on rääkinud. Alles siis saab rääkida tunnikoormuse jne vähendamisest.

Liina Kersna sõnas, et varasem Arenguseire Keskuse raport on välja toonud, et 9 protsenti õpetaja tööst on võimalik asendada tehnoloogiaga. Kersna küsis, kas EHL on arutanud, mida teha selleks, et kasvõi osaliselt töökoormust tehnoloogiale anda. Lisaks viitas Kersna ebaõiglusele, kus ülikoolis alles kvalifikatsiooni omandav ning koolis töötav tudeng saab sama palju palka kui kümneaastase kogemusega õpetaja. Lisaks saab tudeng alates 2023. aastast ka 400 eurot stipendiumi. See tähendab, et tudeng saab rohkem palka kui kvalifikatsiooni ja kogemustega õpetaja. Kersna avaldas lootust, et õpetaja karjäärimudel võtabka seda probleemi arvesse.

Reemo Voltri vastas, et ei näe tehnoloogiaga asendamise puhul riiklikke reguleerimisvõimalusi. Juba praegu on erinevates koolides olukorrad ja ka bürokraatia osa lahendatud väga erinevalt. Voltri sõnul võib pigem kasuks tulla riigi poolt heade praktikate töökoormuse vähendamise kogemuste kaardistamine ning nende vahendamine.

Mart Helme küsis, kas ja kui levinud on praktika kasutada erinevates ainevaldkondades kvalifikatsioonita õpetajaid ning kas see on finantsiliselt koormavam või hoiab hoopis ressursse kokku.

Reemo Voltri vastas, et rohkem kasutatakse kvalifikatsioonita õpetajaid valikkursuste andmisel, kus on madalamad kvalifikatsiooninõuded ning ka erinevaid võimalusi tasustamiseks. EHL on seisukohal, et kvalifikatsiooni ja kogemusega õpetaja ning kvalifikatsioonita õpetaja palgal võiks erinevus sees olla. Aga seda ei saa teha järsult, kuna 2013. aastal üle mindud süsteemi kohaselt on rõhutatud, et iga tööle võetud õpetaja peab saama õpetajate palga alammäära. Voltri sõnul motiveeriks palk kindlasti õpetajaid ka oma kvalifikatsiooni tõstmata. Praegusel hetkel on garanteeritud võrdsed palgad, puudub konkurents ning õpetajatel puudub motivatsioon ja vajadus oma kvalifikatsioon nõuetega vastavusse viia.

Helle-Moonika Helme küsis, kas haridustöötajad arutavad omavahel ainult oma palgaküsimusi ja -probleeme või vaatavad ka natukene laiemalt, mis riigis on valesti. Helme arvamuse kohaselt on tegemist süsteemse probleemiga.

Reemo Voltri vastas, et haridustöötajad vaatavad kindlasti laiemat pilti ning saavad aru, et kui õpetajate töötasu ei tõsteta, siis on laiemas pildis asjaolud veel kehvemad. Juba praegusel hetkel on valdkond seisus, et kvalifikatsioonile vastavaid õpetajaid ei ole ja see probleem aina suureneb. Voltri sõnul on kohalikud omavalitsused kooliõpetajate palgade puhul ainult raha vahendajad. Kooliõpetaja palga tõstmine ei muuda kuidagi kehvemaks kohalike omavalitsuste olukorda. Tihti on kohalike omavalitsuste probleem selles, et palgade diferentseerimisfondi osa jagatakse suurema hulga õpetajate ja tugipersonali vahel.

Margit Sutrop küsis, kas oleks vaja algetada arutelu, mida täpsemalt peaks sisaldama õpetaja palga diferentseerimisfond.

Reemo Voltri vastas, et palga diferentseerimise osas on maailmas erinevaid lähenemisi.

Näiteks Soomes saavad erineva vanuseastme õpetajad erinevat palka. Eesti on leidnud, et see ei ole mõistlik. Voltri sõnul ei ole üleriigiliselt palga diferentseerimine mõistlik ning see võiks siiski jääda koolijuhi tasandile. Lisaks, puudub ametisisene konkurents, kuna töö- ja palgatingimused ei ole piisavalt head. Voltri sõnul tuleks suurendada ka koolijuhtide kompetentsust. Riiklikul tasandil tuleks toetada alustavaid õpetajaid.

Tõnis Lukas küsis, kas saavutatakse töörahu, kui valitsus tagab lubatud palgatõusu.

Reemo Voltri kinnitas, et sellisel juhul saab töörahu tagatud.

Heljo Pikhof tegi ettepaneku edastada kollektiivses pöördumises toodud ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks (konsensus).

3.1. Edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks (konsensus: Vadim Belobrovtsev, Helle-Moonika Helme, Ester Karuse, Liina Kersna, Tõnis Lukas, Heljo Pikhof, Margit Sutrop, Kadri Tali, Tanel Tein).

4. Info ja muud küsimused

Heljo Pikhof palus komisjoni liikmetel edastada ettepanekuid sügisistungjärgul arutatavate teemade kohta hiljemalt 18. septembriks.

(allkirjastatud digitaalselt)
Heljo Pikhof
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Merje Noorlind
protokollija